

Stanovisko Nejvyššího soudu ČSR ze dne 29.09.1988, sp. zn. Cpj 257/87, ECLI:CZ:NS:1988:CPJ.257.1987.1

Číslo: 2/1989

Právní věta: Jestliže nejde o řízení věcně osvobozené od soudního poplatku (ustanovení § 10 odst. 1 zákona č. 147/1984 Sb., o soudních poplatcích), doručí soud návrh na zahájení řízení ostatním účastníkům řízení (ustanovení § 79 odst. 2 o. s. ř.) až po zaplacení soudního poplatku navrhovatelem, který není osvobozen od soudních poplatků (ať již osobně podle ustanovení § 10 odst. 2 zákona o soudních poplatcích nebo na žádost podle ustanovení § 138 o. s. ř.) a nejde-li o některý z případů uvedených v ustanovení § 8 odst. 1 zákona č. 147/1984 Sb. Jestliže soud zastaví řízení pro nezaplacení soudního poplatku (ustanovení § 8 odst. 1, 2 zákona č. 147/1984 Sb.), splatného podáním návrhu na zahájení řízení ve smyslu ustanovení § 5 písm. a) a § 6, věta první, zákona č. 147/1984 Sb., doručí usnesení o zastavení řízení pouze navrhovateli. Zastavení řízení podle ustanovení § 8 odst. 1, 2 zákona č. 147/1984 Sb. má za následek, že končí řízení zahájené podle občanského soudního řádu.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 29.09.1988

Spisová značka: Cpj 257/87

Číslo rozhodnutí: 2

Číslo sešitu: 2-3

Typ rozhodnutí: Stanovisko

Hesla: Doručování soudem, Poplatky soudní, Řízení před soudem

Předpisy: 147/1984 Sb. § 5

§ 6

§ 8

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Soudy České socialistické republiky nepostupují jednotně při doručování návrhu na zahájení řízení (§ 79 odst. 2 o. s. ř.), popřípadě při doručování usnesení, jímž bylo řízení zastaveno pro nezaplacení soudního poplatku podle ustanovení § 8 odst. 1, 2 zákona č. 147/1984 Sb., o soudních poplatcích, v případech, kdy nejde o řízení věcně osvobozené od soudního poplatku, popřípadě jestliže navrhovatel nebyl od soudního poplatku osvobozen (ať již osobně podle ustanovení § 10 odst. 2 zákona o soudních poplatcích nebo na žádost podle ustanovení § 138 o. s. ř.). Některé soudy doručují návrh na zahájení řízení ostatním účastníkům řízení, aniž byl vyřešen právní vztah mezi navrhovatelem jako poplatníkem a státem; usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku podle ustanovení § 8 odst. 1, 2 zákona o soudních poplatcích doručují vždy oběma účastníkům řízení. Vycházejí z toho, že řízení bylo zahájeno podle ustanovení § 82 odst. 1 o. s. ř. okamžikem, kdy došel

návrh, a že usnesení o zastavení řízení je rozhodnutím, proti němuž je přípustné odvolání (§ 168 odst. 2, § 202 odst. 1 o. s. ř.), takže i odpůrce se musí neprodleně dozvědět nejen to, že řízení bylo zahájeno, ale také o jeho skončení. Jiné soudy činí úkony ostatním účastníkům řízení než navrhovateli teprve po vyřešení právního vztahu mezi navrhovatelem jako poplatníkem a státem a usnesení o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku doručují jen navrhovateli jako poplatníkovi.

V případech, kdy nelze soudní řízení zahájit i bez návrhu usnesením soudu (§ 81 odst. 1 o. s. ř.), je řízení zahájeno okamžikem, kdy soudu došel návrh (§ 82 odst. 1 o. s. ř.). Podle ustanovení § 79 odst. 2 o. s. ř. je třeba návrh na zahájení řízení doručit ostatním účastníkům řízení do vlastních rukou. V této souvislosti však třeba uvážit, že zákon o soudních poplatcích 3) v některých případech podmiňuje provedení občanského soudního řízení zaplacením soudního poplatku. Je tomu tak v případech, kdy řízení není osvobozeno věcně podle ustanovení § 10 odst. 1 zákona o soudních poplatcích, dále v případech, kdy navrhovatel nepožívá osobního osvobození podle ustanovení § 10 odst. 2 téhož zákona anebo na žádost podle ustanovení § 138 o. s. ř., případně jestliže nejde o případy, kdy by neprovedení řízení mohlo být ohroženo navrhovatelovo právo (§ 8 odst. 1 zákona o soudních poplatcích). Smyslem zpoplatnění občanského soudního řízení a sankce uvedené v ustanovení § 8 odst. 2 zákona o soudních poplatcích, kterou lze užít jen v případech zákonem výslovně stanovených, v nichž není společenský zájem na tom, aby se řízení provedlo proto, že soudní poplatek splatná okamžikem podání návrhu na zahájení řízení nebyl zaplacen, je mimo jiné také to, aby se poplatník předem alespoň zčásti podílel na úhradě nákladů spojených s provedením občanského soudního řízení.

Občanské soudní řízení je kromě jiných zásad ovládáno zásadou hospodárnosti (srov. zejména § 6 o. s. ř.). Z této zásady a účelu zákona o soudních poplatcích nutně vyplývá, že v těchto případech, kdy zákon o soudních poplatcích podmiňuje provedení občanského soudního řízení zaplacením soudního poplatku, musí být po zahájení řízení okamžikem, kdy návrh došel soudu, nejprve vyřešen právní vztah mezi navrhovatelem jako poplatníkem a státem. Teprve jestliže poplatník svou povinnost vůči státu splní a zaplatí soudní poplatek zcela (§ 8 odst. 1 zákona o soudních poplatcích), doručí soud návrh na zahájení řízení ostatním účastníkům řízení (§ 79 odst. o. s. ř.) a předseda senátu začne činit další úkony směřující k přípravě jednání (§ 114 odst. 1, 2 o. s. ř.).

Jestliže však poplatník svou povinnost vůči státu nesplní, ač nešlo o některou shora uvedených výjimek, bylo by v rozporu se zásadou hospodárnosti řízení i se smyslem a cíli předpisů o soudních poplatcích, aby soud doručoval ostatním účastníkům řízení návrh na jeho zahájení, popřípadě činil vůči nim další úkony a doručoval jim usnesení o zastavení řízení vydané podle ustanovení § 8 odst. 1, 2 zákona o soudních poplatcích. Ostatní účastníci řízení totiž nejsou účastníky zmíněného právního vztahu mezi navrhovatelem jako poplatníkem a státem.

Zastavení řízení podle speciálního právního předpisu, jímž je v daném případě zákona o soudních poplatcích, má ovšem za následek, že končí řízení zahájené podle občanského soudního řádu podáním návrhu. Nedoručením návrhu na zahájení řízení ani usnesením o jeho zastavení není porušena zásada rovnosti účastníků řízení, neboť odpůrce nebyl uvedeným postupem podle zákona o soudních poplatcích jakkoli dotčen a nemůže v důsledku toho utrpět újmu.

Poznámky pod čarou:

1) v SSR zákona č. 140/1984 Sb.

2) zákona č. 99/1963 Sb. (jehož úplné znění se změnami a doplňky bylo vyhlášeno pod č. 78/1983 Sb.)

3) č. 147/1984 Sb. (v ČSR) a č. 140/1984 Sb. (v SSR)